

Wereldgeschiedenis

Zondag 12 januari 2025, Christus Triumfatorkerk

Dienst van Schrift en Tafel

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezing: Lucas 3: 1-22

- **KOMEN**
Welkomstwoord
- Aanvangslied 'Uit uw hemel zonder grenzen' (Lied 527: 1, 2 en 5)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 100 (Lied 100: 1, 2 en 4)
- Kyriëgebed
- Glorialied 'Zonne en maan' (Lied 303)

WOORD

- Met de kinderen
Gebed
Gesprek
Lied met de kinderen 'Leven is gegeven'
- Inleiding op de lezing
Omdat we de komende tijd vaker uit het Evangelie volgens Lucas zullen lezen, even een korte inleiding op dit Evangelie. Een topografie les. Dat helpt ons alle namen die zo meteen voorbij komen te plaatsen.
Lucas plaatst het verhaal van Jezus steeds even in de grote wereldgeschiedenis. Beroemd is natuurlijk de eerste zin van het kerstverhaal: "In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië." (Lucas 2: 1). Maar een hoofdstuk verder, als hij vertelt over het optreden van Johannes de Doper doet hij het weer. Die zin uit Lucas 3 klinkt zo meteen:
"In het vijftiende jaar van de regering van keizer Tiberius, toen Pontius Pilatus Judea bestuurde, en Herodes tetrarch was over Galilea, zijn broer Filippus over het gebied van Iturea en Trachonitis, en Lysanias over Abilene, en toen Annas en Kajafas hogepriester waren, richtte God zich in de woestijn tot Johannes, de zoon van Zacharias." (Lucas 3: 1-2).

Dat zijn nogal wat namen. Vandaar deze uitleg vooraf.
Bij de geboorte van Jezus ergens tussen 6 en 4 voor Christus, zag het bestuur van Israël er nog overzichtelijk uit.
Augustus was de keizer in Rome,
Quirinius de gouverneur van het grote gebiedsdeel 'Syria' waar ook Israël onder viel en Herodes de Grote was de vazalvorst van 'groot Israël'.
Maar dat was toen. Inmiddels zijn we ruim dertig jaar verder.
Het vijftiende regeringsjaar van keizer Tiberius, dat is 29 na Christus, want in 15 na Chr. heeft Tiberius keizer Augustus in dat immense keizerrijk opgevolgd.
Ook Herodes Grote is er niet meer. Die Herodes was de wrede koning die van de wijzen uit het Oosten wilden horen waar het koningskind geboren was, zodat hij de troonpretendent uit de weg kon ruimen. En toen de wijzen niet meer terugkeerden roeide hij voor de zekerheid maar alle pasgeborenen in de wijde omgeving uit.
Die Herodes is overleden, maar het is er niet op voorruit gegaan in Israël. Hij is opgevolgd door zijn drie zoons.
Allereerst de oudste zoon: Archeleüs. Die kreeg Judea, Samaria en Idumea, het kerngebied van Israël. Maar Archeleüs deed het zo slecht dat hij al snel werd afgezet door de keizer. Er werd

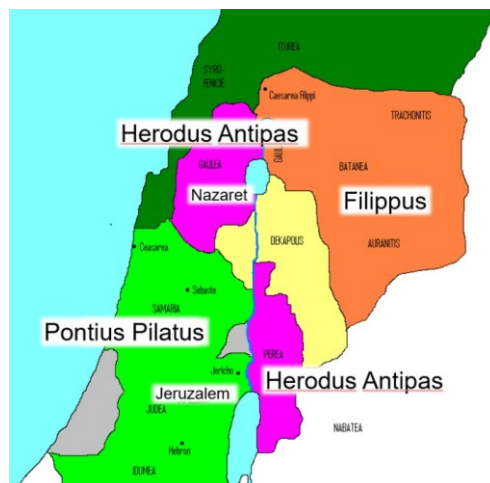
over dit gebied, waarin ook Jeruzalem ligt, een prefect, een stadhouder aangesteld: Pontius Pilatus. Zo trok Rome hier, in deze onrustige uithoek van het Romeinse Rijk de touwtjes aan. Pontius Pilatus zullen we in het evangelie nog vaak tegenkomen. Hij heeft zelfs onze geloofsbelijdenis gehaald.

De tweede zoon van Herodes de Grote, was naar zijn vader was genoemd: Herodes Antipas. Hij kreeg twee losse stukken: Perea ten oosten van de Jordaan en Galilea, de regio waar Nazaret en Kafarnaüm liggen: het gebied waar Jezus opgroeit. Deze Herodes jr. speelt een grote rol in het eerste deel van het Evangelie volgens Lucas. Hij was getrouwd met zijn halfzuster Herodias. Johannes de Doper had daar kritiek op. Zoveel dat hij dat met de dood moet bekopen.

En om het plaatje helemaal af te maken: De minst bekende zoon van Herodes de Grote was Filippus. Hij kreeg het gebied in het Noordoosten, Iturea en Trachonitis. Een gebied dat in het Nieuwe Testament nauwelijks een rol speelt.

En Abilene komt helemaal niet voor in de bijbel, dat ligt nog boven het gebied van Filippus en kwam niet meer terug in de heerschappij van de familie van Herodes.

Tenslotte noemt Lucas nog twee namen: Annas en Kajafas. Dat zijn de hogepriesters in de tijd van Jezus. Joodse religieuze leiders. Zij zouden Gods woord moeten horen en vertegenwoordigen, maar ze zijn te veel beïnvloed door de macht. Lucas stelt ze op een lijn met de Romeinse overheersers.

Dat alles over de eerste zin van de lezing die u nu gaat horen.

- Schriftlezing: Lucas 3: 1-22
- Lied 'Omdat hij niet ver wou zijn' (Lied 528: 1, 2, 3 en 5)
- Preek

Hebt u het nog een beetje scherp? De Grote wereldgeschiedenis van het midden Oosten in het jaar dertig na Christus?

Ik zal u niet overhoren, daar gaat het ook niet om. Lucas doet dit, net als bij het geboorteverhaal van Jezus, om twee redenen: hij schetst de Grieks-romeinse wereld om zijn lezers houvast te geven en mee te nemen in zijn verhaal, maar hij doet het vooral om die grote wereldgeschiedenis te relativieren.

Keizer Tiberius, de gouverneur van Judea Pontius Pilatus en Herodes jr. de tetrarch van Galilea – dat zijn de grote namen. Dit zouden de hoofdrolspelers moeten zijn in het verhaal. Deze mensen hebben de macht. Zij bepalen de wereldgeschiedenis. Toch?

Nou niet dus.

Waar God in het kerstverhaal het licht aan deed in Betlehem en voorbij ging aan Rome, Damascus en Jeruzalem, daar neemt God ons nu de woestijn in.

God richt zich tot Johannes, de zoon van Zacharias.

Waarmee Lucas maar wil zeggen: God schrijft een andere geschiedenis, dan wij in onze geschiedenisboeken vinden.

In een tijd waarin veel mensen zich zorgen maken over een nieuwe termijn van Trump, over oprukkende legers in Oekraïne en de haviken die de dienst uitmaken in Israël, in een tijd waarin gelovige mensen teleurgesteld zijn dat God dit allemaal maar laat gebeuren, vind ik dát een enorme troostende gedachte. Dat als wij ons blindstaren op de grote wereldgeschiedenis, en we het moeilijk vinden om iets van Gods handelen te ontdekken, maakt het evangelie ons keer op keer duidelijk dat er meer is dan die geschiedenis. Dat het Evangelie daar niet over gaat. Dat God weldegelijk aanwezig is in de geschiedenis en in ons leven van alle dag en dat God weldegelijk enorm betrokken is bij al die mensen die lijden onder het machtsdenken van de grote leiders en de oorlogen die over hun hoofden heen worden uitgeroepen en uitgevochten,

maar op een heel andere manier dan wij ons kunnen voorstellen. Dat is waar we steeds aan herinnert moeten worden.

En niet wij alleen, dat is waar mensen, gelovigen alle eeuwen door steeds weer aan herinnert moesten en moeten worden. Dat we verkeerd kijken als we willen zien waar God werkt aan zijn schepping. Dat we ons steeds weer laten afleiden door de grote woorden in de media. Dat God dan juist en van onderaf verandering inzet. Oproept en inspireert om anders te zijn. Of beter gezegd: oproept en inspireert om mens te zijn. Mens tussen en met andere mensen. Om er met elkaar in je eigen kleine omgeving er het beste van te maken.

Dat is wat het Evangelie ons vandaag vertelt.

Uiteindelijk blijkt de macht van de grote machthebbers niets waard. God trekt zijn eigen plan. Zo ook vandaag in Lucas 3.

Lucas zoomt in op de woestijn. De plek waar niemand wil zijn. De plek waar je alleen bent. Op jezelf teruggeworpen. De plek waar niet om wordt gevochten – tenminste als er geen olie in de grond zit.

En wie vinden we daar?

Johannes – *God is genadig*.

Johannes vertelt hoe God genadig is. Namelijk als je gaat leven naar Gods geboden. Als je de schijnzekerheid aflegt, die je vertelt dat je er wel komt met je goede achternaam en je goede positie – of in de taal van Johannes dat het niet genoeg is om kinderen van Abraham te zijn, omdat je daar ook naar moet gaan leven. Gedraag je dan ook als kinderen van Abraham. Deel van wat je hebt – als meer hebt dan je naaste. Buit een ander niet uit. Zet je zinnen niet op wat van een ander is. Gebruik je macht niet verkeerd. Niet bepaald hogere wiskunde.

Maar het spreekt blijkbaar mensen aan. Massaal lopen ze uit de dorpen en de steden naar de Jordaan – de grens tussen de woestijn en de vruchtbare westelijke Jordanoever. Verlangend naar een ander leven, naar een andere wereld.

Lucas zoomt in en wijst op de plekken waar Gods genade voet aan de grond krijgt.

Hier begint de nieuwe tijd.

In het dierenverblijf

In de woestijn.

Nu begint een nieuwe tijd die naar een nieuwe wereld leidt. Dit verhaal van Johannes, van Jezus, van God en mensen gaat niet op in de concrete wereldgeschiedenis, maar gaat het wel op in. De keuze voor het evangelie heeft consequenties voor de wereld waar je in leeft. Voor Johannes zelf geldt dat wel heel letterlijk. Zijn boodschap bereikt wel het paleis van Herodes Antipas en uiteindelijk wordt zijn radicale profetische boodschap zijn dood. Herodes laat hem gevangen nemen en later zelfs terechtstellen.

Maar niet zozeer zijn boodschap, maar vooral wat hij doet, vertelt ons hoe God met onze wereld bezig is. Johannes doopt.

Dopen dat is een beweging naar beneden. Dat is diep bukken, door het water van chaos, dood en ondergang gaan en dan herboren weer opstaan. Eerst omlaag en vervolgens als nieuw mens omhoog. Dopen is ondergang en opstanding. In die volgorde. Opstanding kan niet zonder ondergang. Nieuw leven kan niet zonder dood. Pasen kan niet zonder Goede Vrijdag.

Die beweging, die boodschap, dat waar het evangelie op uitloopt wordt hier al verteld. Johannes doet het voor.

Gedoopt worden dat is me de mensen kopje ondergaan en er levend uit komen.

Een totaal omgekeerde beweging dan de machthebbers van toen en nu.

De machthebbers of ze nu Trump heten of Poetin. Of ze nu Tiberius heten of Herodes, die machthebbers die zitten heel hoog verheven boven het gewone volk en doen waar ze zin hebben, wat het ook voor hun onderdanen voor gevolgen heeft. Hun eigen hachje en welvaart is altijd prioriteit.

God doet het precies andersom. Hij maakt zich heel klein. Hij wordt mens, om de wereld vanuit het perspectief van mensen zoals u en ik te bekijken. Om mee te voelen, mee te leven, mee te

lachen en mee te dragen daar waar dat nodig is.. Om God te vinden moet je omlaag kijken. En oog krijgen voor het kleine. Dat waar ieder mens overheen kijkt.

Bijna tussen neus en lippen door schrijft Lucas over Jezus:

“Heel het volk liet zich dopen, en toen ook Jezus was gedoopt en Hij aan het bidden was, werd de hemel geopend en daalde de heilige Geest in de gedaante van een duif op Hem neer, en er klonk een stem uit de hemel: ‘Jij bent mijn geliefde Zoon, in Jou vind Ik vreugde.’”

Als de mens zich klein maakt en kopje ondergaat, dan opent de hemel zich en word je opgetild om op te staan en te gaan leven.

Jezus – deze geliefde zoon in wie God zijn vreugde vindt – kiest ervoor om met de mensen kopje onder te gaan.

Uit vrije wil.

Als mens van God

Het brengt geen verandering in de grote wereldgeschiedenis.

Maar het brengt wel redding voor ieder mens. Waarom? Omdat God zich in Jezus wél verdiept in wie jij bent. In wie U bent. Omdat God niet over je regeert, maar met je dient.

Omdat God bereid is zijn leven voor je in de waagschaal te stellen.

Hij durft onder te gaan, om ons tot leven te brengen.

Misschien geen wereldgeschiedenis, maar wel wereld veranderend.

Amen

- Muzikaal intermezzo
- Gezongen Apostolische geloofsbelijdenis (Lied 340b)

TAFEL

- Voorbeden
- Collecte
- Nodiging
- Tafelgebed (Dienstboek 214-216)
Lied: ‘Zolang er mensen zijn op aarde’ (Lied 981: 1 en 2)
Lied: ‘Zolang er mensen zijn op aarde’ (Lied 981: 4)
ONZE VADER.....
- Breken van brood en schenken van wijn
- Gemeenschap van brood en wijn
- Dankgebed

GAAN

- Slotlied ‘Komt ons in diepe nacht ter ore’ (Lied 489)
- Zegen, gevolgd door gezongen “Amen”